

FORENSIC IV: Злочин та покарання. Книга 2

Анотація

Дані, наведені у книзі у вигляді рекомендацій, порад, кейсів, статистичних узагальнень, суджень і висновків, є за своїм змістом і формою винятково вираженням професійних напрацювань автора та його позиції, про що автор надав відповідні запевнення видавництву.

Артем Ковбель

FORENSIC

ХРОНІКИ

АУДИТОРА

ЗЛОЧИН ТА

ПОКАРАННЯ 2

ВИДАВНИЦТВО БІЗНЕС-ЛІТЕРАТУРИ
«КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАР»

УДК 005.942:334.7]:346.9
АЗ К59

Усі права захищені. Жодна частина цієї книги не може бути відтворена у будь-якій формі без письмового дозволу власника авторських прав.

Дані, наведені у книзі у вигляді рекомендацій, порад, кейсів, статистичних узагальнень, суджень і висновків, є за своїм змістом і формою винятково вираженням професійних напрацювань автора та його позиції, про що автор надав відповідні заповнення видавництву.

Артем Ковбель

**FORENSIC IV: ЗЛОЧИН ТА ПОКАРАННЯ. КНИГА 2 – К.:
Кінцевий бенефіціар, 2024. – 192 с.**

ISBN 978-617-7982-13-4

АРТЕМ КОВБЕЛЬ

УДК 005.942:334.7]:346.9
АЗ: К59

ISBN 978-617-7982-13-4

© Кінцевий бенефіціар, 2024
© Артем Ковбель, 2024

ЗМІСТ

ПРО КНИГУ.....	4
ПРО АВТОРА.....	8
Вступне слово від экс віце-канцлера Австрії.....	10
ЧАСТИНА 1.	
Глава 1.1. Топ-10 запитів від замовників у рамках процедури форензік.....	14
Глава 1.2. 10 типів замовників процедури форензік.....	16
Глава 1.3. Правові основи форензік.....	26
Глава 1.4. Типовий портрет внутрішньокорпоративного шахрая.....	30
Глава 1.5. Мінімізація фрод-фактора: 10 рекомендацій.....	48
Бонусна Глава: Формула щастя від Артема Ковбеля.....	58
ЧАСТИНА 2.	
Глава 2.1. Проекти із замовниками зі списку Forbes.....	62
Глава 2.2. Проекти 2022-2024 років.....	72
Нерухомість.....	73
Агробізнес.....	75
Медицина.....	82
Криптокейси.....	86
Бонусна Глава: Ускладнюйте собі життя.....	94
ЧАСТИНА 3.	
Глава 3.1. Відмінності транснаціональних розслідувань від локальних.....	98
Глава 3.2. Статистика форензік 2022-2024 рр.....	106
Глава 3.3. Парадокси форензік або чотири типи фродстерів.....	114
Глава 3.4. Заповіді форензік: знати кожному власнику.....	120
Глава 3.5. Форензік під час війни.....	122
Бонусна глава: Послання власникам бізнесу.....	132
ЧАСТИНА 4.	
Про форензік від банкіра: Сергій Магдич.....	134
Про форензік від IT-бізнесмена: Алекс Луцький.....	152
Про форензік від фінансиста: Сергій Васьков.....	160
Про форензік від інвестбанкіра: Сергій Чуйкін.....	166
Бонусна глава: 5 трендів у фінансових розслідуваннях в 2024 році.....	170
Рецензія на Книгу від Петра Чернишова.....	176
Заключне слово від заступника міністра.....	182

ПРО КНИГУ

По-перше, ця книга – квінтесенція мого досвіду за останні два роки. Це практичні кейси, які довелося розслідувати мені та моїй команді. Ці кейси є як транснаціональними, так і локальними, а також серед них є ті, які мали місце після початку повномасштабного вторгнення російської федерації.

Чому я про це згадую? Тому що типологія форензіку дещо змінилася з початком війни.

Окремі люди з початком війни почали себе поводити трохи нелогічно. Тобто, усвідомлення того, що життя довше, ніж війна, на жаль, для багатьох людей перестало існувати. І досить багато зловмисників, які здійснювали недобротові дії, про це забули та живуть одним днем.

Була, наприклад, така історія, коли водієві мій клієнт передав 200 тис. доларів США, він взяв ці гроші і просто втік за кордон. А роботодавцеві зателефонував і сказав: «Я взяв 200 тисяч. У мене сім'я. Поверну, коли зможу». Про що це говорить? Це говорить про те, що інстинкт самозбереження та інстинкт збереження своєї сім'ї є одним із найсильніших інстинктів. Тому з'явилися фактично новий вид фроду та нова мотивація його здійснення: збереження себе і своєї сім'ї, а може й бізнесу.

Цим і відзначилася війна. Війна відзначилася тим, що навіть надійні люди почали поводитися алогічно. Вони пожертвували своєю репутацією, на яку працювали дуже багато років.

Спочатку всі консолідувалися: правоохоронні органи, держава, бізнес, люди і так далі. А зараз власники переживають досить важкі часи через те, що, на жаль, в умовах війни збільшився тиск. Коли вже було зрозуміло, що Україну не захоплять затридні і фронт відносно стабілізувався, ми, на жаль, спостерігаємо деконсолідацію та декомпозицію, коли всі повернулися до своїх ролей. Держава повернулася до каральної ролі і, відповідно, правоохоронці є тим інструментом, який це імплементує. Тому з приходом війни з'явився новий тип форензіку. Це, фактично, захист бізнесу від рейдерських атак, де головним суб'єктом, замовником процедури форензік стала компанія.

Тому ця книга, в першу чергу, адресована як власникам бізнесу, так і топменеджерам середніх та великих компаній. Вона адресована навіть правоохоронним органам. Тому що інколи правоохоронні органи є замовниками процедури форензік для своїх цілей, бо вони розуміють, що фактично не справляються. І ця книга, зокрема, адресована компанії як такій, як певній екосистемі, як певному індивіду, якщо дозволите.

Чому компанії? Тому що раніше ми могли серед основних замовників процедури форензік бачити фізичних осіб: це власники, топменеджери, керівники служби безпеки. А зараз замовником є сама компанія, в особі консолідовано всіх ключових її суб'єктів: власника та топменеджерів, менеджерів середньої ланки та окремих підлеглих. Чому? Тому що, наприклад, в ситуаціях з правоохоронними органами страждає вся компанія, оскільки підозрюваними стають практично всі: на бенефіціара та на топменеджерів, на бухгалтера і навіть на охоронця, якому не пощастило бути на зміні в день обшуку...

Тому з'явився новий тип замовника — я назвав його узагальнено «компанією».

Звичайно, ця книга також буде особливо актуальною для транснаціональних корпорацій, тому що після початку повномасштабного вторгнення деякі компанії особливо хотіли перевірити своїх топменеджерів, розуміючи, що з'явився фактор ризику. Тому зміст цієї книги може бути корисний для транснаціональних компаній, які, зокрема, хочуть перевірити свої дочірні підприємства.

Ця книга актуальна також для державного сектору, тому що з приходом малої приватизації та загалом приватизації у покупців та тих, хто виграв тендери на приватизацію підприємств, з'явилася потреба перевірки компанії та відновлення ретроспективного обліку компанії та загалом більшості важливих процесів. Тобто того, чим компанія жила до покупки. Тому також з'явилася нова категорія замовників, яким треба відновлювати практично все у компанії: фінансову звітність, документацію, інформацію про грошові потоки, штатні розклади, корпоративні положення, реєстраційні дані, ключі доступів та паролі і т.д.

Також ця книга для партнерів у бізнесі, тому що з приходом війни в рамках діяльності компанії, де є більше однієї особи, наприклад, дві чи три, з'явилася потреба в тому, щоб «порахуватися» — я так це називаю. Коли власник бізнесу хоче перевірити іншого власника бізнесу. Наприклад, один власник бізнесу був в операційному контролі, — другий — поза операційним контролем. Тому з'явилася потреба в перевірці власниками один одного; з'явилася потреба в тому, щоб перевірити реальний фінансовий результат компанії, тому що до цього, як виявилось, фінансовий результат досить пога-

но підраховувався. І з цим пов'язано те, що деякі з власників вирішили вийти з бізнесу. Тому з'явилася потреба не тільки в реальному розрахунку фінансового результату, а й в оцінці самого бізнесу – як продукту інструменту форензік – тому що потрібно відновити облік, порахувати фінансовий результат, зрозуміти кому яка частка належить із цього фінансового результату і, як вишенька на торті, зробити остаточну оцінку бізнесу або ж, іншими словами, поточний «зріз» його вартості.

Тому інструмент форензік також зараз став у нагоді в тих компаніях, де власники вирішили розійтися. Один власник, наприклад, може сказати: «Я хочу «зафіксуватися» та розрахуватись (тобто забрати свою частку в грошах), і захистити новий бізнес чи інвестувати за кордоном». А інший власник каже: «Я не їду з країни. Я патріот, залишаюся в Україні та продовжую справу».

Таким чином у деяких власників розійшлися подальші життєві пріоритети та плани. І це нормально. Таке буває. Це життя. Але коли таке трапляється, процедура форензік рекомендована для партнерів у бізнесі.

Відео Про Книгу

ПРО АВТОРА

АРТЕМ КОВБЕЛЬ

Власник та старший партнер Vigilant Forensic, компанії, яка займається корпоративною безпекою.

Сайт компанії:
<https://vigilant.com.ua>

АРТЕМ КОВБЕЛЬ

- Член правління, голова комітету Форензік Асоціації професіоналів корпоративної безпеки України (АПКБУ).
- Є членом ACFE, ASIS.
- Здобув вищу освіту за спеціальністю «Міжнародні фінанси», «Міжнародна економіка» та «Міжнародне право» у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана.
- У фінансовій сфері працює вже понад 15 років, з них 10 років займається фінансовими розслідуваннями у великому корпоративному секторі (форензік).

- Також має досвід з проведення реструктуризації та структурування угод щодо злиття та поглинань (M&A), залучення коштів від ЄБРР, комерційних банків, іноземних венчурних фондів та локальних інвесторів.
- Написав 700+ статей на фінансово-економічні та юридичні теми.
- Є одним із лідерів думок авторитетних українських економічних видань: Finance.UA, NV, Forbes, Medium, тощо.
- Активний учасник та спікер найбільших національних та міжнародних конференцій.
- Єдиний у Європі автор 4-х книг про форензік та боротьбу з фінансовим шахрайством.
- Є засновником міжнародної закритої бізнес-спільноти Club community.

Сайт:

<https://www.the-club.com.ua>

Відео Про Автора

Телеграм-канал автора

(живий блог про боротьбу із фінансовим шахрайством)

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІД ЕКС ВІЦЕ-КАНЦЛЕРА АВСТРІЇ

Наближаючи рукопис цієї книги до завершення, мені випала нагода зустрітись із екс віце-канцлером Австрії (2017-2019 рр.), Хайнцом-Христианом Штрахе (Heinz-Christian Strache).

У нас відбулась коротка, проте змістовна та цікава розмова.

Ведучи бесіду із такою людиною, розумієш, що є куди рухатись, є люди, які у різних сферах життя вищі від тебе на голову, є речі в житті, до яких варто тягнутись, прагнути, воліти і... зрештою їх досягати.

Тож, мабуть, більше і цінніше, ніж інформацію, я виніс із цієї зустрічі певний вольовий та ціннісний імпульс надалі рухатись, розвиватись та створювати.

Я поставив екс віце-канцлеру кілька питань, які особисто мене турбують, і мені хотілося б на них отримати відповідь людини саме такого світогляду та бекграунду.

Наприклад, щодо сприйняття шахрайства як явища він проявив доволі спокійно та виважено свою позицію. Навіть розповів один випадок, який

мав місце у Катарі, де зловмисник намагався вийти на політичне керівництво Австрії шляхом маніпуляцій та шахрайських дій, використовуючи привід залучення інвестицій як приманку. Шахрай навіть відправляв відео з ангарами грошей до стелі.

Щодо мого питання про GR-практику як високорівневий інструмент захисту великого бізнесу я довідався від співрозмовника: що в Австрії можливо навіть зареєструвати офіційну юридичну особу щодо лобіювання.

Така практика Австрії є, але більшість лобістів діють згідно з класичною практикою, використовуючи свій соціальний капітал.

Також я поставив певним чином провокативне питання щодо фінансової (іпотечної) кризи 2008 року.

Моє питання дослівно звучало так: «Do you consider the financial crisis in 2008 more as global fraud or negligence of big corporations and Europe with US governments?» (Чи вважаєте ви фінансову кризу 2008 року швидше глобальним шахрайством чи недбалістю великих корпорацій та урядів Європи і США?) На що пан Штрахе відповів, що ця глобальна криза – це черговий економічний цикл, такі цикли трапляються кожні 10–15 років. Цикли Рея Даліо.

І, звичайно ж, мене цікавили питання щодо війни в Україні. Зокрема щодо санкцій проти Росії.

Відповідь була короткою, прямою і чесною: Австрія та інші країни ЄС досі платять Росії за газ.

У цій відповіді відчулась і сила сказати правду, і відповідальність за свій власний соціум і жаль, що так досі відбувається.

Росія, мабуть, найбільший фродстер на сьогодні у світі, агресивний і цинічний шахрай, аб'юзер та зловмисник.

Моя робота – це боротьба з шахраями багатьох

видів та мастей. І ця книга – чергова частина серії «Форензік. Хроніки аудитора» про непрості, але в той же час цікаві кейси та узагальнення у цій сфері за 2022-2023 роки.

І якщо навіть екс віце-канцлер Австрії належним чином приділяє цій сфері увагу – значить я точно на правильному шляху.

Відео
Про Частина 1 Книги

ЧАСТИНА 1.

ГЛАВА 1.1. ТОП-10 ЗАПИТІВ ВІД ЗАМОВНИКІВ У РАМКАХ ПРОЦЕДУРИ ФОРЕНЗІК

Кому потрібний форензик?

За останні 2 роки (2022–2023), звернення щодо боротьби з внутрішньо-корпоративним шахрайством, а отже проведення процедури форензик, зросли в рази. Адже з приходом пандемії економіки багатьох країн сповільнилися, відповідно фінансові показники більшості компаній обвалилися, а багато акціонерів вирішили раптом «порахуватись».

Отже, нижче наведено ТОП-10 звернень клієнтів із проханням допомогти у боротьбі з фінансовим шахрайством:

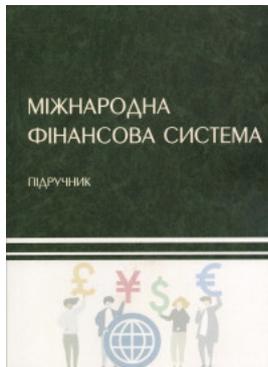
1. Я власник компанії – ми з партнером не можемо визначити реальний фінансовий результат підприємства, необхідний форензик, щоб порахуватися.
2. Мій топменеджмент живе не по доходах, необхідна процедура форензик для того, щоб перевірити чи не крадуть у мене в компанії.
3. Ми – транснаціональна корпорація, хочемо перевірити свого локального CEO на предмет фінансової охайності.
4. Я новий топменеджер у компанії, приймаю спра-

- ви від старого топменеджменту, хочу перевірити попередні періоди господарської діяльності компанії та витягнути всі скелети із шафи.
5. Я новий міністр, хочу перевірити підзвітні мені державні підприємства за допомогою процедури форензик.
  6. Ми – інвестори, хочемо вкласти гроші в компанію, не розуміємо правдивості декларованих фінансових показників. А також хочемо контролювати свої інвестиції у разі придбання компанії за допомогою процедури форензик. Також, далі хочемо контролювати свої інвестиції у разі придбання компанії з допомогою процедури форензик.
  7. Я колишній топменеджер компанії був скорочений разом з іншими топ-ами, які прокралися, але я не винний. Мені потрібна процедура форензик від міжнародної компанії, щоб довести свою невинність.
  8. Я власник компанії, який вийшов з операційного контролю, та фінансові показники моєї компанії погіршилися. Мені необхідна процедура форензик, щоб перевірити причини погіршення фінансового результату.
  9. Ми – комерційний банк, хочемо перевірити надійність свого позичальника та хочемо замовити процедуру форензик.
  10. Я – начальник служби безпеки компанії, мені потрібна допомога в отриманні більш вагомих доказів у розслідуванні справи проти топменеджерів.

Вище наведено типові звернення в рамках процедури форензик.

А Ви себе знайшли у цьому списку?

Книги, які можуть вас зацікавити

Міжнародна фінансова система

Закон України "Про адміністративні послуги"

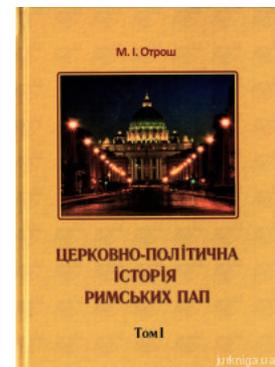
Закони України "Про іпотеку", "Про заставу", "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні", "Про..."

Рассуждение об изучении права природы и наций. И.И. Дахно

Англосаксонська модель адміністративної юстиції

Церковно-політична історія Римських пап. том 1

Перейти до галузі права
Фінансове право

[Перейти на сайт →](#)